

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI
QARSHI MUHANDISLIK IQTISODIYOT INSTITUTI

Ro‘yxatga olindi:

№ _____

2021 yil “ ____ ” ____

“TASDIQLAYMAN”

O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor

Bozorov O.N.

_____ “ ____ ” _____ 2021 yil

“XALQARO BUXGALTERIYA HISOBİ”
fanidan

ISHCHI O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200000- Ijtimoiy soha, iqtisod va huquq

Ta’lim sohasi: 230000- Iqtisod

Ta’lim 5230900-Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar

yo’nalishi: bo’yicha)

QARSHI – 2021 yil

Fanning ishchi o'quv dasturi o'quv, ishchi o'quv reja va o'quv dasturga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchi:

Ravshanov A.B. –*“Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasida katta o'qituvchi*

Fanning ishchi o'quv dasturi “Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasining 2021 yil “__” avgustdagi № 01-son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va “Iqtisodiyot” fakulteti Kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri _____ dots. Sh. Yakubova

Fanning ishchi o'quv dasturi “Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasida yig'ilishida (bayon № 01, “__” avgust 2021 y.), “Iqtisodiyot” fakulteti Uslubiy Komissiyasida (bayon № __, “__” avgust 2021 y.) va institut Uslubiy Kengashida (bayon № __, “__” _____ 2021 y.) muhokama etilgan va o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan.

O'quv- uslubiy boshqarma boshlig'i _____ Turdiyev Sh.

Fakultet uslubiy komissiyasi raisi _____ Qurbonov A.

Kirish

“Xalqaro buxgalteriya hisobi” fani iqtisodiyotni erkinlashtirish va modernizatsiya qilish sharoitida xalqaro buxgalteriya hisobining o'ziga xos xususiyatlarini o'rganadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2020 yil 24 fevraldagi PQ-4611-sonli “Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida”gi qarorida aksiyadorlik jamiyatlari, tijorat banklari, sug'urta tashkilotlari va yirik soliq to'lovchilar toifasiga kiritilgan yuridik shaxslar 2021 yil 1 yanvardan boshlab, MHXS asosida buxgalteriya hisobi yuritilishini tashkil etadi va 2021 yil yakunlaridan boshlab moliyaviy hisobotni MHXS asosida tayyorlashi¹ belgilab qo'yilgan.

Haqiqatan ham bugungi kunda moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tishni jadallashtirish orqali xorijiy investorlarni zarur axborot muhiti bilan ta'minlash va xalqaro moliya bozorlariga kirish imkoniyatlarini kengaytirish, shuningdek, hisob va audit sohalari mutaxassislarini xalqaro standartlar bo'yicha tayyorlash tizimini takomillashtirish zaruriyati oliy ta'lim sohasining muhim vazifalaridan biridir.

“Xalqaro buxgalteriya hisobi” fanini o'qitishning asosiy maqsadi, bakalavrlarning buxgalteriya hisobini xalqaro standartlari bilan tanishtirish, xalqaro buxgalteriya hisobining vazifalari, tamoyillari, hisob ob'ektlari, usul va uslubiyatlarini talabalarga o'rgatish hamda ularda ko'nikmalar hosil qilishdan iboratdir. Ushbu ishchi dasturida ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar, mustaqil ish bo'yicha mavzularning nomi, qisqacha mazmuni va soatlarning taqsimlanishi keltirilgan hamda tavsiya etiladigan adabiyotlar ro'yxati ilova qilingan.

¹ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida”gi 2020 yil 24 fevraldagi PQ-4611-sonli qarori.

Fanning maqsad va vazifalari

“Xalqaro buxgalteriya hisobi” fanining asosiy maqsadi – talabalarda buxgalteriya hisobining xalqaro hisob standarti talabi asosida tashkil qilishni, yuritishning o‘ziga xos xususiyatlari hamda ulardagi mavjud muammolarni bartaraf etish bo‘yicha nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifalari:

- buxgalteriya hisobining xalqaro standartlarini nazariy asoslarini o‘rganish;
- xalqaro standartlar asosida buxgalteriya hisobi va hisobot ma’lumotlarining shakllanishi va ularning bog‘liqligi bo‘yicha bilimga ega bo‘lish;
- xalqaro standartlar asosida buxgalteriya hisobining usul va uslublarini o‘rganish, xo‘jalik yurituvchi sub’ekt faoliyatiga baho berish;
- xo‘jalik operatsiyalarini xalqaro standartlar asosida rasmiylashtirish va taqdim qilish tartibi bo‘yicha nazariy-amaliy bilimlarni uzviylik va uzluksizlikda o‘rgatishdan iborat.

Fan bo‘yicha talabalarning bilimi, ko‘nikma va malakalariga qo‘yiladigan talablar

“Xalqaro buxgalteriya hisobi” fanini o‘zlashtirish jarayonida bakalavr:

- tanlangan yo‘nalish bo‘yicha fan, texnika va texnologiyalar, iqtisodiyotning zamonaviy, xalqaro yutuqlarini amaliyotga tadbiq etishga qaratilgan kasbiy tayyorgarlikka ega bo‘lish;

- mutaxassislikning ilmiy muammolari bo‘yicha masalalarni shakllantirish va hal qila olish, echim qabul qila olish;

- bilimlar zahirasi yaratish va undan o‘zining kasbiy faoliyatida foydalanish **haqida tasavvurga ega bo‘lishi;**

- ilmiy ijod va mehnatni tashkillashtirish uslubiyotlarini;
- tadqiqotlar uslublarini ishlab chiqishi va amalga oshirishi, xalqaro ilmiy tadqiqotlar natijalaridan foydalanish bo‘yicha hisobotlar va amaliy ko‘rsatmalar tuzishni;

- kasbiy masalalarni kompyuterli modellashtirish uslublari, optimal echimni qidirishning ratsional usullari bilan ishlay olishni **bilishi va ulardan foydalana olishi;**

- iqtisodiyotni xalqaro bozor tamoyillari asosida isloh qilishda ishlab chiqarish va ilmiy jamoalar boshqaruvini ilmiy asosda tashkil qila olish;

- axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va o‘qitish uslublarini egallagan;

- uzluksiz ta’lim muassasalarida o‘quv jarayonini tashkil etish va o‘tkazilishiga ko‘maklashish (o‘quv personaliga), tadqiqotlarda ishtirok etish, ma’lumotlarni to‘plash, umumlashtirish va tahlil etish, umumiy o‘rta, o‘rta maxsus, kasb-hunar ta’lim muassasalarida o‘quv mashg‘ulotlarini o‘tkazish, zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalarini egallash hamda uni tadbiq etish;

- kasbiy mahorat bo‘yicha o‘z bilimi va ko‘nikmasini egallagan lavozimida mustaqil faoliyat ko‘rsatish talablariga va professional darajada qo‘llay olish **malakalariga ega bo‘lishi kerak;**

- tayyor mahsulot va uning sotilishi hisobini xalqaro buxgalteriya hisobi talablarni hisobga olgan holda yuritish va tashkil etish;

- mulkchilik shakli va tarmoq xususiyatlarini inobatga olgan holda xususiy kapital hisobini xalqaro buxgalteriya hisobi talablari asosida yuritish;

- xalqaro buxgalteriya hisobi talablari asosida moliyaviy natijalar aniqlash va hisobini yuritish;

- xalqaro buxgalteriya hisobi talablari asosida hisobotlarni tuzish va taqdim etish *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.*

Fanning o'quv rejadagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va uslubiy jihatdan uzviyligi

“Xalqaro buxgalteriya hisobi” - ixtisoslik fani hisoblanadi. Mazkur dasturni amalga oshirish uchun talaba o'quv rejasida rejalashtirilgan “Buxgalteriya hisobi”, “Audit”; “Boshqa tarmoqlarda auditning xususiyatlari”; “Iqtisodiy tahlil nazariyasi”; “Moliyaviy va boshqaruv tahlili”; “Moliyaviy va boshqaruv hisobi”; “Soliqlar va soliqqa tortish”; “Boshqaruv hisobi”; “Moliyaviy hisobot”; “Moliyaviy hisob” fanlaridan etarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi talab etiladi.

Fanning ishlab chiqarishdagi o'rni

Mamlakatimiz Prezidenti Sh. M. Mirziyoyev milliy buxgalteriya hisobini xalqaro standartlar talabi asosida isloh qilishni chuqurlashtirishning eng muhim usutuvor yo'nalishlarini belgilab berdi. Bunday ustuvor yo'nalishlardan biri – moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tishni jadallashtirish orqali xorijiy investorlarni zarur axborot muhiti bilan ta'minlash va xalqaro moliya bozorlariga kirish imkoniyatlarini kengaytirish, shuningdek, hisob va audit sohalarini mutaxassislarni xalqaro standartlar bo'yicha tayyorlash tizimini takomillashtirish zaruriyatini taqozo etadi. Bunday vazifalarni amalga oshirish uchun moliyaviy hisobotlarni buxgalteriya hisobi xalqaro standartlari talabi asosida tayyorlash va foydalanuvchilarga taqdim etish talab etiladi. Shuning uchun ushbu fan ixtisoslik fan hisoblanadi.

Fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

Talaba “Xalqaro buxgalteriya hisobi” fanini o'zlashtirishda ta'limning innovatsion usullaridan foydalanishi, yangi pedagogik, axborot va internet texnologiyalarini tadbiq qilishi muhim ahamiyat kasb etadi. Fanni o'zlashtirishda o'quv-uslubiy ta'minot (milliy va xorijiy darsliklar, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, modul topshiriqlari)dan foydalanilish tavsiya etiladi. Ma'ruza va amaliy mashg'ulotlarda turli metod va vositalardan, xususan, aqliy hujum, klaster, amaliy ish va didaktik o'yinlar, portfolio, keys-stadi, shuningdek, kompyuter dasturlaridan (AuditXP, 1S: Prof. Buxgalteriya, Buxgalteriya (VS), Balans, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint, TopS Business Integrator, Hyperion Enterprise, WebTrust, SysTrust) internet tizimlaridan foydalanish mumkin.

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim. Bu ta'lim o'z mohiyatiga ko'ra ta'lim jarayonining barcha ishtirokchilarini to'laqonli rivojlanishlarini ko'zda tutadi. Bu esa ta'limni loyihalashtirilayotganda, albatta, ma'lum bir ta'lim oluvchining shaxsini emas, avvalo, kelgusidagi mutaxassislik faoliyati bilan bog'liq o'qish maqsadlaridan kelib chiqqan holda yondoshilishni nazarda tutadi.

Tizimli yondoshuv. Ta'lim texnologiyasi tizimning barcha belgilarini o'zida mujassam etmog'i lozim: jarayonning mantiqiyliigi, uning barcha bo'g'inlarini o'zaro bog'langanligi, yaxlitligi.

Faoliyatga yo'naltirilgan yondoshuv. Shaxsning jarayonli sifatlarini shakllantirishga, ta'lim oluvchining faoliyatni aktivlashtirish va intensivlashtirish, o'quv jarayonida uning barcha qobiliyati va imkoniyatlari, tashabbuskorligini ochishga yo'naltirilgan ta'limni ifodalaydi.

Dialogik yondashuv. Bu yondoshuv o'quv munosabatlarini yaratish zaruriyatini bildiradi. Uning natijasida shaxsning o'z-o'zini faollashtirishi va o'z-o'zini ko'rsata olishi kabi ijodiy faoliyati kuchayadi.

Hamkorlikdagi ta'limni tashkil etish. Demokratik, tenglik, ta'lim beruvchi va ta'lim oluvchi faoliyat mazmunini shakllantirishda va erishilgan natijalarni baholashda birgalikda ishlashni joriy etishga e'tiborni qaratish zarurligini bildiradi.

Muammoli ta'lim. Ta'lim mazmunini muammoli tarzda taqdim qilish orqali ta'lim oluvchi faoliyatini aktivlashtirish usullaridan biri. Bunda ilmiy bilimni obektiv qarama-qarshiligi va uni hal etish usullarini, dialektik mushohadani shakllantirish va rivojlantirishni, amaliy faoliyatga ularni ijodiy tarzda qo'llashni mustaqil ijodiy faoliyati ta'minlanadi.

Axborotni taqdim qilishning zamonaviy vositalari va usullarini qo'llash - yangi kompyuter va axborot texnologiyalarini o'quv jarayoniga qo'llash.

O'qitishning usullari va texnikasi. Ma'ruza (kirish, mavzuga oid, vizuallash), muammoli ta'lim, keys-stadi, pinbord, paradoks va loyihalash usullari, amaliy ishlar.

O'qitishni tashkil etish shakllari: dialog, polilog, muloqot hamkorlik va o'zaro o'rganishga asoslangan frontal, kollektiv va guruh.

O'qitish vositalari: o'qitishning an'anaviy shakllari (darslik, ma'ruza matni) bilan bir qatorda – kompyuter va axborot texnologiyalari.

Kommunikatsiya usullari: tinglovchilar bilan operativ teskari aloqaga asoslangan bevosita o'zaro munosabatlar.

Teskari aloqa usullari va vositalari: kuzatish, blits-so'rov, oraliq va joriy, yakunlovchi nazorat natijalarini tahlili asosida o'qitish diagnostikasi.

Boshqarish usullari va vositalari: o'quv mashg'uloti bosqichlarini belgilab beruvchi texnologik karta ko'rinishidagi o'quv mashg'ulotlarini rejalashtirish, qo'yilgan maqsadga erishishda o'qituvchi va tinglovchining birgalikdagi harakati, nafaqat auditoriya mashg'ulotlari, balki auditoriyadan tashqari mustaqil ishlarning nazorati.

Monitoring va baholash: o'quv mashg'ulotida ham, butun kurs davomida ham o'qitishning natijalarini rejali tarzda kuzatib borish. Kurs oxirida test topshiriqlari yoki yozma ish variantlari yordamida tinglovchilarning bilimlari baholanadi.

“Xalqaro buxgalteriya hisobi” fanidan mashg‘ulotlarning mavzular va soatlar bo‘yicha taqsimlanishi:

Umumiy o‘quv soati	90 soat
Shu jumladan:	
Jami auditoriya soatlari	48 soat
Ma’ruza	24 soat
Amaliy mashg‘ulotlar	24 soat
Laboratoriya	-
Mustaqil ta’lim	42 soat

№	Mavzu, bo‘lim nomi	Ma’ruza	Amaliy mashg‘ulot	Mustaqil Ish
1.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari mazmuni Moliyaviy hisobot xalqaro standartlarining asosiy mazmuni va uning buxgalterlarni tayyorlash tizimidagi o‘rni. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining yaratilish tarixi. Moliyaviy hisobotni tayyorlashning konseptual asoslari. MHXS (IFRS) 1- “Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini birinchi marta qo‘llash”. BHXS (IAS) 8-“Hisob siyosatlari, buxgalteriya hisobi maqsadida baholashlardagi o‘zgarishlar va xatolar” standartining mazmuni va qo‘llanilishi.	4	4	6
2.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq asosiy vositalarni hisobga olish BHXS (IAS) 16-“Asosiy vositalar”ning maqsadi, mazmuni va asosiy qoidalari. BHXS (IAS) 17-“Ijara” tadbirkorlik sub’ektidan ijaraga olingan asosiy vosita ob’ekti u bilan bog‘liq bo‘lgan risklar va mukofotlar. BHXS (IAS) 40-“Investision mulk” standartining mazmuni va qo‘llanilishi. MHXS (IFRS) 5-“Sotish uchun mo‘ljallangan uzoq muddatli aktivlar va davom ettirilmaydigan faoliyat” standartining mazmuni va qo‘llanilishi.	4	4	6
3.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq nomoddiy aktivlarni hisobga olish BHXS (IAS) 38-“Nomoddiy aktivlar” standartining maqsadi, mazmuni va qo‘llanilishi. MHXS talabalariga muvofiq asosiy vositalarni hisobga olish bo‘yicha vazifalar va namunaviy vaziyatlar. MHXS (IFRS) 13-“Haqqoniy qiymatni baholash” standartining mazmuni va qo‘llanilishi.	2	2	6
4.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq tovar-moddiy zaxiralarni hisobga olish BHXS (IAS) 2-“Zaxiralar” standartining mazmuni va qo‘llanilishi. Tovar-moddiy zaxiralarni hisobga olish. MHXS talabalariga muvofiq tovar-moddiy zaxiralarni hisobga olish bo‘yicha vazifalar va namunaviy vaziyatlar. BHXS (IAS) 23-“Qarzarlar bo‘yicha xarajatlar” standartining mazmuni va qo‘llanilishi. BHXS (IAS) 37-“Rezervlar, shartli majburiyatlar va shartli aktivlar” standartining mazmuni va qo‘llanilishi.	4	4	6
5.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq tushumlarni (odatdagi faoliyatdan olinadigan daromad) hisobga olish BHXS (IAS) 18-“Tushum” (Odatdagi faoliyatdan olinadigan	2	2	6

	daromad)ning maqsadi, mazmuni va asosiy qoidalari. Daromadlarni hisobga olish. MHXS talablariga muvofiq tushumlarni hisobga olish bo'yicha vazifalar va namunaviy vaziyatlar. BHXS (IAS) 11-“Qurilish shartnomalari” standartining mazmuni va qo'llanilishi..			
6.	Pul oqimlari to'g'risida hisobot BHXS (IAS) 7-“Pul oqimlari to'g'risidagi hisobot” standartining mazmuni va qo'llanilishi. MHXS talablariga muvofiq pul mablag'larini hisobga olish. BHXS (IAS) 36-“Aktivlarning qadrsizlanishi” standartining mazmuni va qo'llanilishi..	4	4	6
7.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq hisobotlar shaklini o'zgartirish Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talablariga muvofiq buxgalteriya hisobotlari shaklini o'zgartirishning nazariy asoslari. BHXS (IAS) 21-“Valyuta kurslaridagi o'zgarishlarning ta'sirlari” standartining mazmuni va qo'llanilishi. Bosh va shu'ba kompaniyalari hisobotlarini konsolidasiyalashtirish. BHXS (IAS) 28-“Qaram tashkilotlardagi va qo'shma korxonalaridagi investisiyalar” standartining mazmuni va qo'llanilishi. MHXS bo'yicha hisobotni tuzishning uslublari. Moliyaviy hisobotni transformasiya bo'yicha tartibga solish. Hisobotlarni shakllantirish va nazorat jarayonlari. Moliyaviy hisobotlarni tayyorlash va taqdim etish tartibi, uning maqsadi va qo'llanilish sohasi.	4	4	6
	Jami:	24	24	42

ASOSIY QISM

Ma'ruza mashg'ulotlari

1-mavzu: Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari mazmuni

Moliyaviy hisobot xalqaro standartlarining asosiy mazmuni va uning buxgalterlarni tayyorlash tizimidagi o'rni. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining yaratilish tarixi. Moliyaviy hisobotni tayyorlashning konseptual asoslari. MHXS (IFRS) 1- “Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini birinchi marta qo'llash”. BHXS (IAS) 8-“Hisob siyosatlar, buxgalteriya hisobi maqsadida baholashlardagi o'zgarishlar va xatolar” standartining mazmuni va qo'llanilishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: “Aqliy hujum”, “BBB” jadvali, “Keys-stadi”.

Adabiyotlar: Q-2; Kod-3; AA-21,25,26; Qo'sh-28,32,43.

2-mavzu: Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq asosiy vositalarni hisobga olish

BHXS (IAS) 16-“Asosiy vositalar”ning maqsadi, mazmuni va asosiy qoidalari. BHXS (IAS) 17-“Ijara” tadbirkorlik sub'ektidan ijaraga olingan asosiy vosita ob'ektining u bilan bog'liq bo'lgan risklar va mukofotlar.

BHXS (IAS) 40-“Investision mulk” standartining mazmuni va qo'llanilishi. MHXS (IFRS) 5-“Sotish uchun mo'ljallangan uzoq muddatli aktivlar va davom ettirilmaydigan faoliyat” standartining mazmuni va qo'llanilishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: “Aqliy hujum”, “BBB” jadvali, “Keys-stadi”.

Adabiyotlar: Q-2; Kod-3; NH:11,12,13. AA-21,25,26; Qo'sh-28,32,43.

3-mavzu: Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq nomoddiy aktivlarni hisobga olish

BHXS (IAS) 38-“Nomoddiy aktivlar” standartining maqsadi, mazmuni va qo'llanilishi. MHXS talablariga muvofiq asosiy vositalarni hisobga olish bo'yicha vazifalar va namunaviy vaziyatlar. MHXS (IFRS) 13-“Haqqoniy qiymatni baholash” standartining mazmuni va qo'llanilishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: “Aqliy hujum”, “BBB” jadvali, “Keystage”.

Adabiyotlar: Q-2; Kod-3; NH:11,12,13. AA-21,25,26; Qo'sh-28,32,43.

4-mavzu: Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq tovar-moddiy zaxiralarni hisobga olish

BHXS (IAS) 2-“Zaxiralar” standartining mazmuni va qo'llanilishi. Tovarmoddiy zaxiralarni hisobga olish. MHXS talablariga muvofiq tovar-moddiy zaxiralarni hisobga olish bo'yicha vazifalar va namunaviy vaziyatlar. BHXS (IAS) 23-“Qarzlarni bo'yicha xarajatlar” standartining mazmuni va qo'llanilishi. BHXS (IAS) 37-“Rezervlar, shartli majburiyatlar va shartli aktivlar” standartining mazmuni va qo'llanilishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: “Aqliy hujum”, “BBB” jadvali, “Keystage”.

Adabiyotlar: Q-2; Kod-3; NH:11,12,13. AA-21,25,26; Qo'sh-28,32,43.

5-mavzu: Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq tushumlarni (odatdagi faoliyatdan olinadigan daromad) hisobga olish

BHXS (IAS) 18-“Tushum” (Odatdagi faoliyatdan olinadigan daromad)ning maqsadi, mazmuni va asosiy qoidalari. Daromadlarni hisobga olish. MHXS talablariga muvofiq tushumlarni hisobga olish bo'yicha vazifalar va namunaviy vaziyatlar. BHXS (IAS) 11-“Qurilish shartnomalari” standartining mazmuni va qo'llanilishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: “Aqliy hujum”, “BBB” jadvali, “Keystage”.

Adabiyotlar: Q-2; Kod-3; NH:11,12,13. AA-21,25,26; Qo'sh-28,32,43.

6-mavzu: Pul oqimlari to'g'risida hisobot

BHXS (IAS) 7-“Pul oqimlari to'g'risidagi hisobot” standartining mazmuni va qo'llanilishi. MHXS talablariga muvofiq pul mablag'larini hisobga olish. BHXS (IAS) 36-“Aktivlarning qadrsizlanishi” standartining mazmuni va qo'llanilishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: “Aqliy hujum”, “BBB” jadvali, “Keystage”.

Adabiyotlar: Q-2; Kod-3; NH:11,12,13. AA-21,25,26; Qo'sh-28,32,43.

7-mavzu: Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq hisobotlar shaklini o'zgartirish

Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq buxgalteriya hisobotlari shaklini o'zgartirishning nazariy asoslari. BHXS (IAS) 21-“Valyuta

kurslaridagi o'zgarishlarning ta'sirlari" standartining mazmuni va qo'llanilishi. Bosh va shu'ba kompaniyalari hisobotlarini konsolidasiyalashtirish. BHXS (IAS) 28- "Qaram tashkilotlardagi va qo'shma korxonalaridagi investisiyalar" standartining mazmuni va qo'llanilishi. MHXS bo'yicha hisobotni tuzishning uslublari. Moliyaviy hisobotni transformasiya bo'yicha tartibga solish. Hisobotlarni shakllantirish va nazorat jarayonlari. Moliyaviy hisobotlarni tayyorlash va taqdim etish tartibi, uning maqsadi va qo'llanilish sohasi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: "Aqliy hujum", "BBB" jadvali, "Keys-stadi".

Adabiyotlar: Q-2; Kod-3; NH:11,12,13. AA-21,25,26; Qo'sh-28,32,43.

"Xalqaro buxgalteriya hisobi" fanidan ma'ruza mashg'ulotlari kalendar rejasi

№	Ma'ruza mavzulari	Soat
1.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari mazmuni	4
2.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq asosiy vositalarni hisobga olish	4
3.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq nomoddiy aktivlarni hisobga olish	2
4.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq tovar-moddiy zaxiralarni hisobga olish	4
5.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq tushumlarni (odatdagi faoliyatdan olinadigan daromad) hisobga olish	2
6.	Pul oqimlari to'g'risida hisobot	4
7.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq hisobotlar shaklini o'zgartirish	4
Jami:		24 soat

**AMALIY MASHG'ULOTLARNING TAVSIYA ETILADIGAN
MAVZULARI**

1-mavzu: Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari mazmuni

Moliyaviy hisobot xalqaro standartlarining asosiy mazmuni va uning buxgalterlarni tayyorlash tizimidagi o'rni. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining yaratilish tarixi. Moliyaviy hisobotni tayyorlashning konseptual asoslari. MHXS (IFRS) 1- "Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini birinchi marta qo'llash". BHXS (IAS) 8- "Hisob siyosatlar, buxgalteriya hisobi maqsadida baholashlardagi o'zgarishlar va xatolar" standartining mazmuni va qo'llanilishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: "Aqliy hujum", "BBB" jadvali, "Keys-stadi".

Adabiyotlar: Q-2; Kod-3; AA-21,25,26; Qo'sh-28,32,43.

2-mavzu: Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq asosiy vositalarni hisobga olish

BHXS (IAS) 16- "Asosiy vositalar" ning maqsadi, mazmuni va asosiy qoidalari. BHXS (IAS) 17- "Ijara" tadbirkorlik sub'ektidan ijara olingan asosiy vosita ob'ekting u bilan bog'liq bo'lgan risklar va mukofotlar.

BHXS (IAS) 40-“Investision mulk” standartining mazmuni va qo’llanilishi. MHXS (IFRS) 5-“Sotish uchun mo’ljallangan uzoq muddatli aktivlar va davom ettirilmaydigan faoliyat” standartining mazmuni va qo’llanilishi.

Qo’llaniladigan ta’lim texnologiyalari: “Aqliy hujum”, “BBB” jadvali, “Keys-stadi”.

Adabiyotlar: Q-2; Kod-3; NH:11,12,13. AA-21,25,26; Qo’sh-28,32,43.

3-mavzu: Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq nomoddiy aktivlarni hisobga olish

BHXS (IAS) 38-“Nomoddiy aktivlar” standartining maqsadi, mazmuni va qo’llanilishi. MHXS talablariga muvofiq asosiy vositalarni hisobga olish bo’yicha vazifalar va namunaviy vaziyatlar. MHXS (IFRS) 13-“Haqqoniy qiymatni baholash” standartining mazmuni va qo’llanilishi.

Qo’llaniladigan ta’lim texnologiyalari: “Aqliy hujum”, “BBB” jadvali, “Keys-stadi”.

Adabiyotlar: Q-2; Kod-3; NH:11,12,13. AA-21,25,26; Qo’sh-28,32,43.

4-mavzu: Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq tovar-moddiy zaxiralarni hisobga olish

BHXS (IAS) 2-“Zaxiralar” standartining mazmuni va qo’llanilishi. Tovarmoddiy zaxiralarni hisobga olish. MHXS talablariga muvofiq tovar-moddiy zaxiralarni hisobga olish bo’yicha vazifalar va namunaviy vaziyatlar. BHXS (IAS) 23-“Qarzlarni bo’yicha xarajatlar” standartining mazmuni va qo’llanilishi. BHXS (IAS) 37-“Rezervlar, shartli majburiyatlar va shartli aktivlar” standartining mazmuni va qo’llanilishi.

Qo’llaniladigan ta’lim texnologiyalari: “Aqliy hujum”, “BBB” jadvali, “Keys-stadi”.

Adabiyotlar: Q-2; Kod-3; NH:11,12,13. AA-21,25,26; Qo’sh-28,32,43.

5-mavzu: Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq tushumlarni (odatdagi faoliyatdan olinadigan daromad) hisobga olish

BHXS (IAS) 18-“Tushum” (Odatdagi faoliyatdan olinadigan daromad)ning maqsadi, mazmuni va asosiy qoidalari. Daromadlarni hisobga olish. MHXS talablariga muvofiq tushumlarni hisobga olish bo’yicha vazifalar va namunaviy vaziyatlar. BHXS (IAS) 11-“Qurilish shartnomalari” standartining mazmuni va qo’llanilishi.

Qo’llaniladigan ta’lim texnologiyalari: “Aqliy hujum”, “BBB” jadvali, “Keys-stadi”.

Adabiyotlar: Q-2; Kod-3; NH:11,12,13. AA-21,25,26; Qo’sh-28,32,43.

6-mavzu: Pul oqimlari to’g’risida hisobot

BHXS (IAS) 7-“Pul oqimlari to’g’risidagi hisobot” standartining mazmuni va qo’llanilishi. MHXS talablariga muvofiq pul mablag’larini hisobga olish. BHXS (IAS) 36-“Aktivlarning qadrsizlanishi” standartining mazmuni va qo’llanilishi.

Qo’llaniladigan ta’lim texnologiyalari: “Aqliy hujum”, “BBB” jadvali, “Keys-stadi”.

Adabiyotlar: Q-2; Kod-3; NH:11,12,13. AA-21,25,26; Qo’sh-28,32,43.

7-mavzu: Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq hisobotlar shaklini o'zgartirish

Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq buxgalteriya hisobotlari shaklini o'zgartirishning nazariy asoslari. BHXS (IAS) 21-“Valyuta kurslaridagi o'zgarishlarning ta'sirlari” standartining mazmuni va qo'llanilishi. Bosh va shu'ba kompaniyalari hisobotlarini konsolidasiyalashtirish. BHXS (IAS) 28-“Qaram tashkilotlardagi va qo'shma korxonalaridagi investisiyalar” standartining mazmuni va qo'llanilishi. MHXS bo'yicha hisobotni tuzishning uslublari. Moliyaviy hisobotni transformasiya bo'yicha tartibga solish. Hisobotlarni shakllantirish va nazorat jarayonlari. Moliyaviy hisobotlarni tayyorlash va taqdim etish tartibi, uning maqsadi va qo'llanilish sohasi..

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: “Aqliy hujum”, “BBB” jadvali, “Keys-stadi”.

Adabiyotlar: Q-2; Kod-3; NH:11,12,13. AA-21,25,26; Qo'sh-28,32,43.

“Xalqaro buxgalteriya hisobi” fanidan amaliy mashg'ulotlar kalendar rejasi

№	Amaliy mashg'ulot mavzulari	Soat
1.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari mazmuni	4
2.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq asosiy vositalarni hisobga olish	4
3.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq nomoddiy aktivlarni hisobga olish	2
4.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq tovar-moddiy zaxiralarni hisobga olish	4
5.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq tushumlarni (odatdagi faoliyatdan olinadigan daromad) hisobga olish	2
6.	Pul oqimlari to'g'risida hisobot	4
7.	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq hisobotlar shaklini o'zgartirish	4
Jami:		24 soat

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akadem guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, “Keys-stadi” texnologiyasi ishlatiladi, keyslar mazmuni o'qituvchi tomonidan belgilanadi.

Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi.

Mustaqil ta'lim tashkil etishning shakli va mazmuni

Mustaqil ta'limning maqsadi - talabalar o'qituvchi rahbarligida o'quv jarayonida olgan bilim va ko'nikmalarini darsliklar, o'quv qo'llanmalar, o'quv-uslubiy majmualar, internet ma'lumotlari, o'quv-vizual va multimedia materiallari yordamida mustahkamlaydilar.

“Xalqaro buxgalteriya hisobi” fanidan mustaqil mashg'ulotlari kalendar rejasi

№	Mavzuning nomi	Soat
1	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari mazmuni.	2 soat

2	Moliyaviy hisobotni tayyorlashning konseptual asoslari.	2 soat
3	BHXS (IAS) 8-“Hisob siyosatlar, buxgalteriya hisobi maqsadida baholashlardagi o'zgarishlar va xatolar” standartining mazmuni va qo'llanilishi.	2 soat
4	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq asosiy vositalarni hisobga olish.	2 soat
5	BHXS (IAS) 40-“Investision mulk” standartining mazmuni va qo'llanilishi.	2 soat
6	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq nomoddiy aktivlarni hisobga olish.	2 soat
7	BHXS (IAS) 23-“Qarzar bo'yicha xarajatlar” standartining mazmuni va qo'llanilishi.	2 soat
8	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq tovar-moddiy zaxiralarni hisobga olish.	2 soat
9	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq tushumlarni (odatdagi faoliyatdan olinadigan daromad) hisobga olish.	2 soat
10	Pul oqimlari to'g'risida hisobot	2 soat
11	Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talabalariga muvofiq hisobotlar shaklini o'zgartirish	2 soat
12	Bosh va shu'ba kompaniyalari hisobotlarini konsolidasiyalashtirish.	2 soat
13	MHXS bo'yicha hisobotni tuzishning uslublari va shakllari.	2 soat
14	Moliyaviy hisobotlarni tayyorlash va taqdim etish tartibi, uning maqsadi va qo'llanilish sohasi.	2 soat
Jami:		28 soat

Dasturning informatsion- uslubiy ta'minoti.

Mazkur fanni o'qitish jarayonida O'zbekiston Respublikasi qonunlari, kodekslar, Prezident Qarorlari va Farmonlari, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining Qarorlari, chet el va Respublikamizda nashr etilgan adabiyotlar, elektorn adabiyotlar, turli slaydlar, vikepediyalar, ilmiy jurnallardagi maqolalar, ma'ruza matnlari, fan bo'yicha o'quv-uslubiy majmualar hamda Internet materiallaridan foydalaniladi.

Laboratoriya ishlarini tashkil etish bo'yicha ko'rsatmalar

Fan bo'yicha laboratoriya ishlari o'quv rejada ko'zda tutilmagan

Kurs ishi bo'yicha mavzulari va uslubiy ko'rsatmalar.

“Xalqaro buxgalteriya hisobi” fanidan kurs ishi muayayn mavzu bo'yicha umumiy yaxlitlikka ega ilmiy-amaliy fikrlarni aks ettiruvchi loyihaviy ish hisoblanadi. Kurs ishi xalqaro buxgalteriya hisobiga doir masalalarni aks ettirishga mos kelishi talab etiladi.

Kurs ishini himoya qilishga quyidagi umumiy talablar qo'yiladi:

- chizma va jadvallarni muayayn tizimga keltirilgan holda rasmiylashtirish;
- to'plangan materiallarni tanqidiy o'rganish;
- fikrni ketma-ketlikda, muayayn izchillikda bayon qilish;
- taklif va tavsiyalarni berish;
- kurs ishini qo'yilgan talablar bo'yicha rasmiylashtirish.

Kurs ishi uchun taxminiy mavzular:

1. Moliyaviy hisobot xalqaro standartlarining asosiy mazmuni va uning buxgalterlarni tayyorlash tizimidagi o'rnini.
2. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining yaratilish tarixi.
3. Moliyaviy hisobotni tayyorlashning konseptual asoslari.
4. MHXS (IFRS) 1-“Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini birinchi marta qo'llash”.
5. BHXS (IAS) 8-“Hisob siyosatlarini, buxgalteriya hisobi maqsadida baholashlardagi o'zgarishlar va xatolar” standartining mazmuni va qo'llanilishi.
6. BHXS (IAS) 16-“Asosiy vositalar”ning maqsadi, mazmuni va asosiy qoidalari.
7. BHXS (IAS) 17-“Ijara” tadbirkorlik sub'ektidan ijaraga olingan asosiy vosita ob'ekti bilan bog'liq bo'lgan risklar va mukofotlar.
8. BHXS (IAS) 40-“Investitsion mulk” standartining mazmuni va qo'llanilishi.
9. MHXS (IFRS) 5-“Sotish uchun mo'ljallangan uzoq muddatli aktivlar va davom ettirilmaydigan faoliyat” standartining mazmuni va qo'llanilishi.
10. BHXS (IAS) 38-“Nomoddiy aktivlar” standartining maqsadi, mazmuni va qo'llanilishi.
11. MHXS talablariga muvofiq asosiy vositalarni hisobga olish bo'yicha vazifalar va namunaviy vaziyatlar.
12. MHXS (IFRS) 13-“Haqqoniy qiymatni baholash” standartining mazmuni va qo'llanilishi.
13. BHXS (IAS) 2-“Zaxiralar” standartining mazmuni va qo'llanilishi.
14. Tovar-moddiy zaxiralarni hisobga olish.
15. MHXS talablariga muvofiq tovar-moddiy zaxiralarni hisobga olish bo'yicha vazifalar va namunaviy vaziyatlar.
16. BHXS (IAS) 23-“Qarzlarni bo'yicha xarajatlar” standartining mazmuni va qo'llanilishi.
17. BHXS (IAS) 37-“Rezervlar, shartli majburiyatlar va shartli aktivlar” standartining mazmuni va qo'llanilishi.
18. BHXS (IAS) 18-“Tushum” (Odatdagi faoliyatdan olinadigan daromad)ning maqsadi, mazmuni va asosiy qoidalari.
19. Daromadlarni hisobga olish.
20. MHXS talablariga muvofiq tushumlarni hisobga olish bo'yicha vazifalar va namunaviy vaziyatlar.
21. BHXS (IAS) 11-“Qurilish shartnomalari” standartining mazmuni va qo'llanilishi.
22. BHXS (IAS) 7-“Pul oqimlari to'g'risidagi hisobot” standartining mazmuni va qo'llanilishi.
23. MHXS talablariga muvofiq pul mablag'larini hisobga olish.
24. BHXS (IAS) 36-“Aktivlarning qadrsizlanishi” standartining mazmuni va qo'llanilishi.
25. Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari talablariga muvofiq buxgalteriya hisobotlari shaklini o'zgartirishning nazariy asoslari.
26. BHXS (IAS) 21-“Valyuta kurslaridagi o'zgarishlarning ta'sirlari” standartining mazmuni va qo'llanilishi.
27. Bosh va shu'ba kompaniyalari hisobotlarini konsolidasiyalashtirish.

28. BHXS (IAS) 28-“Qaram tashkilotlardagi va qo’shma korxonalardagi investisiyalar” standartining mazmuni va qo’llanilishi.

29. MHXS bo’yicha hisobotni tuzishning uslublari.

30. Moliyaviy hisobotni transformasiya bo’yicha tartibga solish.

31. Hisobotlarni shakllantirish va nazorat jarayonlari.

32. Moliyaviy hisobotlarni tayyorlash va taqdim etish tartibi, uning maqsadi va qo’llanilish sohasi.

Fan bo’yicha talabalar bilimini nazorat qilish

“Xalqaro buxgalteriya hisobi” fani bo’yicha reyting jadvallari, nazorat turi, shakli, soni hamda har bir nazoratga ajratilgan maksimal ball, shuningdek joriy va oraliq nazoratlarining saralash ballari haqidagi ma’lumotlar fan bo’yicha birinchi mashg’ulotda talabalarga e’lon qilinadi.

Fan bo’yicha talabalarining bilim saviyasi va o’zlashtirish darajasining Davlat ta’lim standartlariga muvofiqligini ta’minlash uchun quyidagi nazorat turlari o’tkaziladi:

joriy nazorat (JN) – talabaning fan mavzulari bo’yicha bilim va amaliy ko’nikma darajasini aniqlash va baholash usuli. Joriy nazorat fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda amaliy mashg’ulotlarda og’zaki so’rov, test o’tkazish, suhbat, nazorat ishi, kollektivum, uy vazifalarini tekshirish va shu kabi boshqa shakllarda o’tkazilishi mumkin;

oraliq nazorat (ON) – semestr davomida o’quv dasturining tegishli (fanlarning bir necha mavzularini o’z ichiga olgan) bo’limi tugallangandan keyin talabaning nazariy bilim va amaliy ko’nikma darajasini aniqlash va baholash usuli. Oraliq nazorat bir semestrda ikki marta o’tkaziladi va shakli (yozma, og’zaki, test va hokazo) o’quv faniga ajratilgan umumiy soatlar hajmidan kelib chiqqan holda belgilanadi;

yakuniy nazorat (YaN) – semestr yakunida muayyan fan bo’yicha nazariy bilim va amaliy ko’nikmalarni talabalar tomonidan o’zlashtirish darajasini baholash usuli. Yakuniy nazorat asosan tayanch tushuncha va iboralarga asoslangan “Yozma ish” shaklida yoki test shaklida o’tkaziladi.

Fan bo’yicha talabalarining bilimi quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

➤ talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo’llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo’yicha tasavvurga ega deb topilganda — 5 (a’lo) baho;

➤ talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo’llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo’yicha tasavvurga ega deb topilganda — 4 (yaxshi) baho;

➤ talaba olgan bilimini amalda qo’llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo’yicha tasavvurga ega deb topilganda — 3 (qoniqarli) baho;

➤ talaba fan dasturini o’zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) bo’yicha tasavvurga ega emas deb topilganda — 2 (qoniqarsiz) baho bilan baholanadi.

Nazorat turlarini o’tkazish bo’yicha tuzilgan topshiriqlarning mazmuni talabaning o’zlashtirishini xolis (ob’ektiv) va aniq baholash imkoniyatini berishi shart.

Talabalar bilimni baholash 5 baholik tizimda amalga oshiriladi.

Oraliq nazorat turini o'tkazish va mazkur nazorat turi bo'yicha talabaning bilimni baholash tegishli fan bo'yicha o'quv mashg'ulotlarini olib borgan professor-o'qituvchi tomonidan amalga oshiriladi.

Yakuniy nazorat turini o'tkazish va mazkur nazorat turi bo'yicha talabaning bilimni baholash o'quv mashg'ulotlarini olib bormagan professor-o'qituvchi tomonidan amalga oshiriladi.

Tegishli fan bo'yicha o'quv mashg'ulotlarini olib borgan professor-o'qituvchi yakuniy nazorat turini o'tkazishda ishtirok etishi taqiqlanadi.

Yakuniy nazorat turini o'tkazishda kelishuv asosida boshqa oliy ta'lim muassasalarining tegishli fan bo'yicha professor-o'qituvchilari jalb qilinishi mumkin.

Oraliq va yakuniy nazorat turlarini o'tkazish, shuningdek talabalarning bilimni baholash tegishli kafedra mudiri tomonidan tashkil etiladigan komissiya tomonidan amalga oshiriladi.

Komissiya tarkibi tegishli fan professor-o'qituvchilari va soha mutaxassislari orasidan shakllantiriladi.

Komissiya tarkibiga kelishuv asosida boshqa tashkilotlarning soha mutaxassislari ham jalb qilinishi mumkin.

Oliy ta'lim muassasasida nazorat turlarini o'tkazilishi tegishli oliy ta'lim muassasasining ta'lim sifatini nazorat qilish bo'limi tomonidan doimiy ravishda o'rganib boriladi. Bunda nazorat turlarini o'tkazilish tartibi buzilganligi aniqlangan hollarda, o'tkazilgan nazorat turlarining natijalari bekor qilinishi hamda tegishli nazorat turi qaytadan o'tkazilishi mumkin.

Talaba tegishli fan bo'yicha yakuniy nazorat turi o'tkaziladigan muddatga qadar ***oraliq nazorat turini topshirgan bo'lishlari shart.***

Oraliq nazorat turini topshirmagan, shuningdek ushbu nazorat turi bo'yicha «2» ***(qoniqarsiz) baho bilan baholangan talaba yakuniy nazorat turiga kiritilmaydi.***

Yakuniy nazorat turiga kirmagan yoki kiritilmagan, shuningdek ushbu nazorat turi bo'yicha «2» ***(qoniqarsiz) baho bilan baholangan talaba akademik qarzdor hisoblanadi.***

Oraliq baholash (OB) bo'yicha baholash mezonlari

ON semest davomida talabaning fan ishchi dasturini tegishli tugallangan bo'lim(lar)ini o'zlashtirishini baholash usuli. Bir semestrda ON 2 xil shaklda, ya'ni birinchi ON test o'tkazish, ikkinchi ON yozma ish shaklida o'tkazilishi mumkin. Talabaning 2ta ON bo'yicha olgan ballarining o'rtacha arifmetik miqdori sifatida aniqlanadi va yaxlitlanib butun sonlarda belgilanadi.

ON 5 ballik tizimda baholanadi.

Agar ON yozma ish shaklida o'tkazilsa baholash mezonlari quyidagicha bo'ladi:

Yozma ishni o'tkazishda har bir talabaga 4 ta savoldan iborat variantlar beriladi. Variant savollariga mustaqil ish mavzulariga oid savollar ham kiritiladi. "Yozma ish"ni baholashda 1-jadvalda keltirilgan baholash mezonlaridan foydalaniladi.

1-jadval

"Yozma ish"ni baholash mezonlari

Baholash tartibi	Baholash mezonlari	Baho
Har bir variantda	talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan	5

4 tadan savol bo'lib, har bir savol uchun alohida baholalanadi.	bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda.	
	talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda.	4
	talaba olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda.	3
	talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda.	2

Talabani har bitta nazorat savoli bo'yicha olgan baholari qo'shib chiqilib, savollar soniga (4ga) bo'lish orqali ON bahosi chiqariladi.

ON test shaklida o'tkazilib, bunda test savollari 20ta savoldan iborat bo'ladi, talabani o'zlashtirishi foiz hisobida aniqlanadi.

YaN bo'yicha baholash mezonlari

YaN semest yakunida talabalarning muayyan fan bo'yicha nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirishini baholash usuli. U asosan tayanch tushunchasi va iboralariga asoslangan yozma ish yoki test shaklida o'tkaziladi.

2-jadval

“Yozma ish”ni baholash mezonlari

Baholash tartibi	Baholash mezonlari	Baho
Har bir variantda 4 tadan savol bo'lib, har bir savol uchun alohida baholalanadi.	talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda.	5
	talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda.	4
	talaba olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda.	3
	talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda.	2

Talabaning har bitta nazorat savoli bo'yicha olgan baholari qo'shib chiqilib, savollar soniga (4ga) bo'lish orqali ON bahosi chiqariladi.

Talabaning fan bo'yicha yakuniy bahosi semestrda belgilangan baholash turlari (ON, YaN) bo'yicha olgan ijobiy ballar (3,4,5)ning o'rtacha arifmetik miqdori sifatida aniqlanadi va yaxlitlanib butun sonlarda qaydnoma, sinov daftarchasi va talabalar o'zlashtirishini hisobga olish elektron tizimida shu kunning o'zida (baholash yozma ish shaklida o'tkazilgan bo'lsa, uch kun muddat ichida) qayd etiladi.

Yakuniy nazorat "Yozma ish" shaklida amalga oshirilganda, sinov ko'p variantli usulda o'tkaziladi. Har bir variant 4 ta nazariy va amaliy savoldan iborat. Nazariy savollar fan bo'yicha tayanch so'z va iboralar asosida tuzilgan bo'lib, fanning barcha mavzularini o'z ichiga qamrab olgan.

Yakuniy nazorat test shaklida o'tkazilganda, bunda test savollari 30ta savoldan iborat bo'ladi, talabaning o'zlashtirishi foiz hisobida aniqlanadi.

3. INFORMATSION-USLUBIY TA'MINOT

3.1. O'zbekiston Respublikasi Qonunlari

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. -Toshkent, O'zbekiston. 2009 yil. 40 bet.
2. O'zbekiston Respublikasining "Buxgalteriya hisobi to'g'risida»gi (yangi tahrirdagi) Qonuni. –T.: 2016 yil.
3. O'zbekiston Respublikasining Soliq kodeksi. T.: "Iqtisodiyot va huquq dunyosi" nashriyot uyi, 2020 y. Qonunchilik palatasi tomonidan 25.12.2019 yil qabul qilingan.

3.2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Farmonlari va Qarorlari

4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 2020 yil 24 fevraldagi PQ-4611-sonli qarori.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori. «Qishloq taraqqiyoti va farovonligi yili» Davlat dasturini kuchga kiritish to'g'risida. 2009 yil 26 yanvar, PQ-1046-son.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori. Oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarishni kengaytirish va ichki bozorni to'ldirish yuzasidan qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida. 2009 yil 26 yanvar, PQ-1047-son.

3.3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi Qarorlari va O'zbekiston Respublikasi vazirliklarining huquqiy- me'yoriy hujjatlari

7. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Eksport qiluvchi korxonalarni moliyaviy va kredit yo'li bilan qo'llab-quvvatlashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 290-sonli qarori.–T.:31.12.2008 y.
8. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Iqtisodiyotning real sektori sohasida korxonalarni va investision faollikni kredit yo'li bilan qo'llab-quvvatlashni ta'minlash masalalarini ko'rib chiqish tartibi to'g'risida" 288-sonli qarori. –T.: 31.12.2008 y.
9. O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligining «1 yanvar holati bo'yicha asosiy fondlarni har yili qayta baholashni o'tkazish tartibi to'g'risida» nizom. O'Z AV tomonidan 1192-son bilan ro'yxatga olingan –T.: 2002 y.
10. O'zbekiston Respublikasining Buxgalteriya hisobining milliy standartlari, To'plam. T.: O'ZR BAMA nashriyot markazi. 2009 y.
11. O'zbekiston Respublikasining Buxgalteriya hisobining milliy standartlari (21-BHMS). T.: "Iqtisodiyot va huquq dunyosi". 2005 y.
12. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining «Mahsulot (ish va xizmat)larni ishlab chiqarish va sotish xarajatlari tarkibi hamda moliyaviy natijalarni shakllantirish tarkibi to'g'risida»gi Nizom. 54- qarori. –T.: 1999 y.

13. O'zbekiston Respublikasini jahon amaliyotida qabul qilingan hisob statistikasi tizimiga o'tkazish. Davlat dasturi. Vazirlar Mahkamasining 133-sonli qarori. 1994 yil 14 iyun.

14. Fermer xo'jaliklarida buxgalteriya hisobining soddalashtirilgan tizimini tashkil etish to'g'risida Nizom. Moliya vazirligi va Qishloq va suv xo'jaligi vazirligining 2008 yil 21 yanvardagi 1, 1/2-son qarori bilan tasdiqlangan, O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2008 yil 6 martda 1781-son bilan ro'yxatga olingan.

3.4. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti asarlari

15. Mirziyoyev Sh. M. "Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz" T.: "O'zbekiston" 2016 y.

16. Mirziyoyev Sh. M. "Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik –har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak" T.: "O'zbekiston", 2017 y.

17. Mirziyoyev Sh. M. "Qonun ustivorligi va inson mahfaatlarini ta'minlash –yurt qaraqquyoti va xalq farovonligining garovi" T.: "O'zbekiston" 2017 y.

18. Prezidentimiz Sh. M. Mirziyoyevning 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli Farmoniga asosan belgilab berilgan "2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi". 2017 yil 8 fevral "Xalq so'zi" gazetasi.

3.5. Asosiy adabiyotlar

23. Egamberdiyeva S.R. Moliyaviy va boshqaruv hisobi. O'quv qo'llanma. - T.: Fan va texnologiya, 2019. 289 b.

24. Karimov A., Muqumov Z, Tulayev M., Kurbanbayev J., Raxmonov Sh. Buxgalteriya hisobining axborot tizimlari. O'quv qo'llanma. -T.: Iqtisod-moliya, 2018. -194 b.

25. Karimov A., Kurbanbayev J., Jumanazarov S. Buxgalteriya hisobi. Darslik. -T.:Iqtisod-moliya, 2019. - 512 b.

26. Karimov A., Kurbanbayev J., Jumanazarov S., Xalilov Sh. Moliyaviy hisob va hisobot. O'quv qo'llanma. -T.:Iqtisod-moliya, 2018. - 400 b.

27. Kuljonov O., Ortiqov X., Yugay L., Tuxsanov X., M.Xayitboyev Moliyaviy hisob. O'quv qo'llanma. -T.: Iqtisod-moliya, 2018. -246 b.

28. Norbekov D., Misirov K., Tashmanov G'. Moliyaviy va boshqaruv hisobi. O'quv qo'llanma. -T.: Iqtisod-moliya, 2018. -194 b.

29. Norbekov D., To'rayev A., Raxmonov Sh. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari. O'quv qo'llanma. -T.: Iqtisod-moliya, 2018. -350 b.

30. Norbekov D., Maxmudov A., Muxammedova D. Buxgalteriya hisobi. O'quv qo'llanma. -T.: Iqtisod-moliya, 2018. -236 b.

31. Pardayev A., Pardayev B. "Boshqaruv hisobi" T.: G'.G'ulom nomidagi nashriyat-matbaa ijodiy uyi. 2015 yil 251 b.

32. Xasanov B., G'aniyev Z., Muxammedova D. Boshqaruv hisobi. O'quv qo'llanma. -T.: Iqtisod-moliya, 2018. -279 b.

33. An Introduction to Accounting Theory, 1st edition. 2016, UWS, Australia.

34. Wan Madznah Wan Ibrahim Mohd Rizal Palil "Fundamentals of Business Accounting" 2nd edition Published by Oxford Fajar Sdn. Bhd. Selangor Darul Ehsan, Malaysia 2014.

35. Carl S. Warren, James M. Reeve, Jonathan E. Ducae "Financial and Managerial Accounting" 12th edition, South-Western, Cengage Learning, USA, 2014

3.6. Qo'shimcha adabiyotlar

36. Мирошниченко Т.А. Бухгалтерский финансовый учет и отчетность (продвинутый уровень):учебник. Персиановский: изд-во ДонГАУ, 2015

37. Бахолдина И. В., Голышева Н. И. Бухгалтерский финансовый учет: Учебное пособие/ - М.: Форум, НИЦ ИНФРА-М, 2016

38. Бухгалтерский финансовый учет: Учебник для вузов / Под ред. проф Ю.А. Бабаева. – М.: Вузовский учебник, 2006. – 525 с.
39. Каморджанова Н.А., Карташова И.В. Бухгалтерский финансовый учет. 4-е изд., доп. – СПб.: Питер, 2009. – 288 с.

3.7. Gazeta va jurnallar

40. «Soliq solish va buxgalteriya hisobi» jurnali. –T.: 2008-2021 yillar.
41. «O'zbekiston iqtisodiy axborotnomasi» jurnal. –T.: 2008-2021 yillar.
42. «Bozor, pul va kredit» jurnal. –T.: 2007-2021 yillar.
43. «Soliq va bojxona xabarları» gazeta. –T.: 2007-2021 yillar.

3.8. Internet saytlari

www.lex.uz .	www. gaap.ru ;
www. cip.com ;	www. aicpa.org ;
www. buhgalt.ru ;	www.nevod.ru ;
www.bilim.uz ;	www.gov.uz .
www.el.tfi.uz	www.ziyonet.uz
www.fmc.uz	www.referat. uz .
www.norma.uz	www.sciencedirect.com .
www.scopus.com .	